

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudkyň JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Marie Žiškové v právní věci **žalobkyně: G. G.**, zastoupené Mgr. Jekatěrinou Sochorovou, advokátkou se sídlem Praha 1, Dlouhá 16, proti **žalovanému Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 12. 2002, č. j. OAM-5279/VL-11-17-2002, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích, ze dne 9. 7. 2003, č. j. 52 Az 212/2003-32,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Odměna advokátky Mgr. Jekatěriny Sochorové **se určuje** částkou 2 150 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 11. 12. 2002, č. j. OAM-5279/VL-11-17-2002, doručeným žalobkyni dne 17. 12. 2002, žalovaný zamítl žádost žalobkyně o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu) a dále jí neudělil azyl podle § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu. Současně žalovaný rozhodl tak, že se na žalobkyni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

V žalobě ze dne 17. 12. 2002 proti rozhodnutí žalovaného žalobkyně uvedla, že nesouhlasí s rozhodnutím OAMP a požádala o projednání její žádosti o udělení statusu uprchlíka.

Usnesením ze dne 18. 3. 2003 krajský soud žalobkyni vyzval k odstranění vad žaloby, a to aby ve lhůtě dvou týdnů v souladu s § 71 odst. 1 s. ř. s. označila napadené rozhodnutí, den doručení rozhodnutí, výroky rozhodnutí, které napadá, doplnila žalobní body, z nichž musí být patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, označila důkazy k prokázání svých tvrzení a učinila návrh výroku rozsudku.

V doplnění žaloby ze dne 3. 7. 2003 citovala řadu ustanovení správního řádu, která žalovaný v řízení porušil a dále znovu popsala, v souladu se svými tvrzeními ve správním řízení, skutkové důvody žádosti o udělení azylu. Navrhla zrušení rozhodnutí žalovaného a vrácení věci k dalšímu řízení a požádala o ustanovení právního zástupce.

Krajský soud usnesením ze dne 9. 7. 2003 žalobu odmítl, a dále též zamítl návrh na ustanovení zástupce. Uvedl, že pouhé tvrzení o nesouhlasu s rozhodnutím žalovaného a žádost o nové prošetření případu se zopakováním důvodů žádosti o udělení azylu není možné považovat za žalobní body. Napadené výroky rozhodnutí a žalobní body nebyly v podání žalobkyně obsaženy, přičemž tyto nedostatky bránící dalšímu pokračování v řízení nebyly a z důvodu dispoziční a koncentrační zásady ani nemohly být ve lhůtě pro podání žaloby odstraněny. Soud proto žalobu odmítl dle § 37 odst. 5 s. ř. s. K zamítnutí žádosti o ustanovení zástupce dodal, že by tento za daných okolností nijak nepřispěl k ochraně práv žalobkyně.

Proti odmítavému usnesení krajského soudu podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) včas kasační stížnost založenou na důvodech uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) až d) s. ř. s. Konkrétně uvedla, že krajský soud posoudil uvedenou kauzu v rozporu s platným právním řádem, přičemž stěžovatelka neměla ani umožněnu řádnou účast u projednání předmětné věci soudem. Svým jednáním soud porušil práva stěžovatelky stanovená v čl. 37 a 38 Listiny základních práv a svobod; už od okamžiku podání žaloby bylo zřejmé, že stěžovatelka je kvůli svému nízkému vzdělání a špatné znalosti českého jazyka neschopna se samostatně obhájit před soudem, soud jí měl ustanovit zástupce a tlumočníka. Stěžovatelka dále shledala vážná pochybení všech dosavadních orgánů v řízení o udělení azylu, kdy zejména krajský soud projednal předmětnou věc v rozporu se zákonem o azylu, došlo k nesprávné aplikaci § 16 tohoto zákona. Žalovaný i krajský soud pak nezjistili přesně a úplně skutečný stav věci a neopatřili si potřebné podklady pro svá rozhodnutí. Navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobkyně požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. O této žádosti Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval, neboť rozhodl přímo ve věci samé.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v mezích důvodů vymezených stížnostními body (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) a shledal kasační stížnost nedůvodnou.

V daném případě stěžovatelka fakticky v rámci kasačního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. pouze obecně namítla, že krajský soud posoudil uvedenou kauzu v rozporu s platným právním řádem, a dále poukázala na to, že jí nebyla umožněna účast u projednání věci u krajského soudu; soud jí pak měl pro ochranu práv ustanovit zástupce a tlumočníka.

Jak vyplynulo ze soudního spisu byla předmětná žaloba (opravný prostředek) podána u žalovaného dne 17. 12. 2002, tedy ještě v době, kdy se na věc vztahoval občanský soudní řád (část pátá, hlava třetí o. s. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2002). Dne 1. 1. 2003 nabyl účinnosti soudní řád správní. Podle § 129 odst. 2 s. ř. s. se řízení o opravných prostředcích podaných přede dnem účinnosti tohoto zákona, dokončí v řízení podle ustanovení části třetí, hlavy druhé, dílu prvního tohoto zákona. Jak řízení podle části páté o. s. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2002, tak řízení podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního s. ř. s., jsou shodně založena na zásadách koncentrační a dispoziční. V obou případech je nutnou náležitostí žaloby

označení napadených výroků rozhodnutí a tvrzení právních či skutkových důvodů nezákonnosti či nicotnosti rozhodnutí, v opačném případě jde o vadu podání, která brání meritornímu přezkoumání žalobou napadeného rozhodnutí. Přičemž rozšiřovat rozsah napadení a připojovat další žalobní body lze vždy jen ve lhůtě stanovené zákonem.

Rozhodnutí žalovaného bylo stěžovatelce doručeno dne 17. 12. 2002. Podáním z téhož dne u žalovaného se stěžovatelka domáhala přezkoumání uvedeného rozhodnutí. Krajskému soudu byla žaloba prostřednictvím žalovaného doručena dne 13. 2. 2003. Podle § 32 odst. 3 písm. a) zákona o azylu, ve znění účinném do 31. 12. 2002, mohla stěžovatelka podat opravný prostředek proti rozhodnutí o žádosti o udělení azylu, jímž byla její žádost zamítnuta jako zjevně nedůvodná, ve lhůtě 7 dnů ode dne doručení rozhodnutí. Ve spojení s § 250l odst. 2, § 250b odst. 1 a § 250h odst. 1 o. s. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2002, mohla stěžovatelka rozšiřujícím způsobem disponovat s rozsahem napadení správního rozhodnutí a s obsahem žalobních bodů jen v této sedmidenní lhůtě. Nelze vyvodit, že by po 1. 1. 2003 lhůta k odstranění vad žaloby podle § 37 odst. 5, § 72 odst. 1 s. ř. s. a § 32 odst. 2 zákona o azylu počala běžet znovu. Nová právní úprava nové lhůty nestanovila; u neskončených věcí, kde již lhůty uplynuly, tak tyto znovu běžet nezačaly. Z uvedeného vyplývá, že již v době, kdy byla žaloba prostřednictvím žalovaného doručena krajskému soudu, lhůta k rozšíření žaloby uplynula.

V důsledku přísné dispoziční zásady v řízení o žalobách proti rozhodnutím správního orgánu podle s. ř. s. tedy musí žaloba mimo jiné obsahovat označení výroků, které žalobce napadá a žalobní body, z nichž musí být patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné (§ 37 odst. 2, 3, § 71 odst. 1 s. ř. s.). Těmto zákonným kritériím však podaná žaloba ani při nejmírnějších požadavcích nevyhovovala, neboť v ní byl pouze vyjádřen nesouhlas s obsahem rozhodnutí žalovaného a žádost o projednání její žádosti o udělení azylu. Podání stěžovatelky tak neobsahovalo žádný žalobní bod a nevymezovalo ani napadené výroky rozhodnutí.

Krajský soud již na základě takto koncipované žaloby, kdy tato nebyla v zákonné lhůtě doplněna o označení napadených výroků rozhodnutí a o alespoň jeden žalobní bod, nemohl správní rozhodnutí meritorně přezkoumat. Výzva krajského soudu k odstranění vad žaloby byla v dané situaci nadbytečná. Není totiž dána zákonná povinnost soudu v takových případech vždy vyzývat žalobce k odstranění těchto vad ve smyslu ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s., neboť - takto široce pojímaná - povinnost soudu by zjevně odporovala zmíněné zásadě dispoziční a rovněž zásadě koncentrace řízení, v souladu s nimiž je tento typ řízení koncipován. Nejvyšší správní soud proto shledal, že se krajský soud napadeným usnesením nedopustil nezákonnosti, když žalobu stěžovatelky odmítl, neboť dospěl k závěru, že po marném uplynutí lhůty k podání žaloby se absentující žalobní body a označení výroků napadeného rozhodnutí stávají neodstranitelným nedostatkem podmínek řízení.

K dalším kasačním důvodům dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. se podává, že postupem krajského soudu nedošlo ani k porušení čl. 37 a 38 Listiny.

Podle § 49 odst. 1 s. ř. s. se ve správním soudnictví nařizuje jednání k projednání věci samé. Ze zákona tak, v souladu s čl. 38 odst. 2 Listiny, nevyplývá povinnost soudu nařídit jednání k projednávání procesních otázek, jakou je právě i posouzení splnění podmínek řízení. Krajský soud tedy v daném případě nepochybil a stěžovatelka nebyla na svém právu na účast při jednání nijak zkrácena.

Krajský soud pak nevybočil ani z rámce stanoveného mu článkem 37 Listiny. V okamžiku předložení žaloby krajskému soudu nebyly splněny podmínky řízení, přičemž tento nedostatek řízení byl již neodstranitelný a v řízení proto nebylo možno pokračovat. Za tohoto procesního stavu by pak ustanovený zástupce nijak nepřispěl k ochraně jejích práv, potřeba ustanovit

tlumočníka nevyšla v řízení najevo, když se žalobou ze dne 17. 12. 2002 sepsanou v ruském jazyce, byl předložen i její překlad do jazyka českého.

V bodech, jimiž stěžovatelka napadla nesprávnou aplikaci § 16 zákona o azylu a nepřesné a neúplné zjištění skutkového stavu a neopatření si potřebných podkladů pro rozhodnutí, a to jak žalovaným, tak krajským soudem, je kasační stížnost nepřípustná (§ 104 odst. 4 s. ř. s.): opírá se totiž o důvody, které sice jsou uvedeny v § 103 s. ř. s. , ale které se nevztahují k napadenému usnesení. Krajský soud se těmito otázkami vůbec nezabýval, neposuzoval věc samu, neboť vady žaloby mu to neumožnily, a ani Nejvyšší správní soud se jimi tak nemůže zabývat. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. Krajský soud napadeným usnesením žalobu odmítl, rozhodl tedy o tom, že v soudním řízení nebude pokračováno. V takovém případě však z povahy věci pro stěžovatele přicházejí v úvahu pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu, přičemž pod tento důvod spadá také případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu, a dále dle písm. c) uvedeného ustanovení, spočívající v tvrzené zmatečnosti řízení před soudem. Výše uvedené kasační námitky nespadají pod tyto důvody kasační stížnosti a jsou tak jinými důvody, než o které se může kasační stížnost proti rozhodnutí o odmítnutí návrhu opírat.

Nejvyšší správní soud tedy shledal všechny stěžovatelčiny námitky nedůvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

Žalobkyni byla pro řízení o výše uvedené kasační stížnosti ustanovena zástupkyní advokátka (usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 17. 12. 2003, č. j. 52 Az 212/2003-76); v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.).

Výše odměny byla stanovena podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, a to za dva úkony právní služby spočívající v převzetí a přípravě právního zastoupení a v písemném podání týkajícím se věci samé ze dne 29. 1. 2004, a náhrady hotových výdajů, tedy ve výši 2 x 1 000 Kč a 2 x 75 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b), d), § 13 odst. 3 citované vyhlášky], celkem 2 150 Kč.

Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. dubna 2005

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu